

Tyrik, el príncep d'Ilercavònia

Alfons Pérez Daràs, 'Malparlat'

Proposta d'activitats per a l'aula

Abans de la lectura: pàgs. 2, 3 i 4.

Durant la lectura: pàgs. 5, 6, 7 i 8.

Després de la lectura: pàgs. 9, 10 i 11.

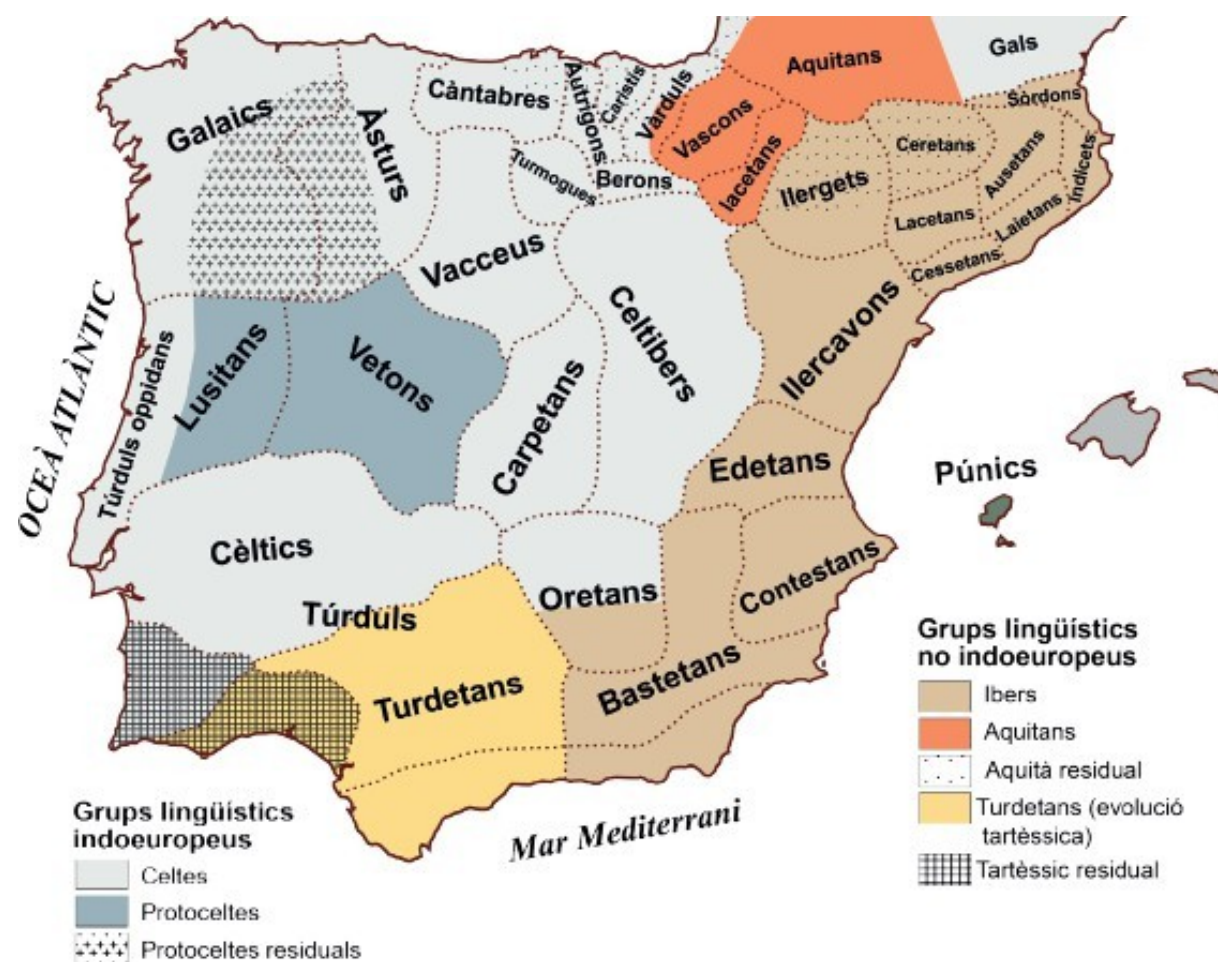
Tyrik, el príncep d'Ilercavònia
Alfons Pérez. Llibres de la Drassana

 DRASSANA

Abans de la lectura

1. Què en saps dels ibers? Els coneixies abans de llegir este llibre?
Quins jaciments de l'Edat del Ferro queden a prop del teu poble?
Pregunta els familiars i veïns, investiga a la xarxa, als llibres...
és una manera meravellosa de descobrir les teues arrels!
2. Quan parlem dels ibers, crida molt l'atenció el fet que foren un poble capaç de desenvolupar una llengua i escriptura pròpies. Eixa llengua ens ha deixat algunes toponímies (noms d'espai o lloc) ben interessants.
En coneixes algun exemple a la teua zona?

3. D'acord amb el mapa anterior, que tens també en l'annex cultural del llibre (on, a més, es parla de la divisió territorial), sabries dir en quin territori (o regne) et trobes? Jo soc de Nules, al sud del riu Udiva (el Millars), i per tant soc edetà –però he de dir que em sent una miqueta ilercavó—.

4. Ens ensenyen molt poc sobre la importància d'estos pobles, i potser per això cal reivindicar-ho més que mai. Arse, Sagunt, per exemple, tingué moneda pròpia abans que Roma, senyal d'importància capital. Estudiem molt els egipcis, els grecs i els romans, i poc els nostres.

Se t'ocorre algun mètode per a capgirar esta situació?

5. Mira el tràiler de la novel·la i descriu els elements que trobes que fan única esta cultura i la diferencien d'altres com la romana o la grega. El tens disponible i fixat en el perfil d'instagram @alfonselblue

				k	g	b	t	d		?		?		
á	𐌱	a	𐌲	𐌳	𐌴	𐌵	𐌶	𐌷	s	𐌸	𐌹	𐌺	𐌻	𐌼
é	𐌽	e	𐌾	𐌿	𐍀	𐍁	𐍂	𐍃	𐍄	𐍅	𐍆	𐍇	𐍈	𐍉
í	𐍊	i	𐍋	𐍌	𐍍	𐍎	𐍏	𐍐	m	𐍑			n	𐍒
ó	𐍓	o	𐍔	𐍕	𐍖	𐍗	𐍘	𐍙	𐍚	𐍛				
ú	𐍜	u	𐍝	𐍞	𐍟	𐍠	𐍡	𐍢	𐍣	𐍤			?	𐍥

6. Com hauràs vist, els ibers desenvoluparen un sistema d'escriptura propi i original (tens més detalls en l'annex lingüístic del llibre). Això obri un ventall de possibilitats... D'acord amb este signari, t'atrevides a escriure el teu nom? Si veus que falta alguna lletra, no et desanimis, sigues inventiu!

7. Una vegada t'has familiaritzat amb els ibers, tinc una pregunta: què foren les Segones Guerres Púniques, quina disputa mantenien Roma i Cartago, i en què va afectar a la nostra terra i ciutats? La destrucció de quina ciutat fou el *casus belli* de la gran guerra? Qui foren Hamílcar Barca, Aníbal Barca o Escipió l'Africà? Investiga-ho, conta-ho i deixa les teues conclusions.

Durant la lectura

Després de l'episodi 7!

6. Esta novel·la s'ubica en un espai temporal molt concret: els exèrcits cartaginesos ja poblen les nostres terres i s'han apoderat de Contestània, però encara no han destruït la gran ciutat estat d'Arse. Al mateix temps, Roma ja ha pactat no creuar l'Iber (l'Ebre), però seguix mantenint relacions comercials amb Arse, per la seua importància. Et recorda tot este panorama a altres conflictes actuals o recents?

7. L'Oracle d'Urso en La Vall de l'Os seria una referència a les Coves de Sant Josep de La Vall d'Uixó, sobre les quals hi ha un poblat iber. Les grutes de Sant Josep contenen el riu subterrani navegable més llarg d'Europa, i dins s'han trobat autèntiques meravelles. Es creu que Uixó prové d'*osson*, Llops, per tant estaríem parlant de La Vall dels Llops. No obstant, algunes teories vinculen l'origen d'Uixó a Urso, un derivat d'*ur* (aigua en iber), i, curiosament, *urso* seria os en llatí. Coneixes més hidrònims i topònims valencians que hagen mantingut arrels pre-romanes?

Drac de les Coves de Sant Josep, foto de Mabel Almendros

8. Marrako, el senyor de la muntanya, mig drac, mig os, és en realitat un monstre draconià d'origen ibèric sobre el qual s'han mantingut les creences en les terres de Lleida durant més de 2000 anys. Curiosament, en èuscar, *marrako* és una altra manera de dir "drac". Se t'ocorren altres monstres o espantacriatures que puguen tindre arrels tan antigues com estes o estar-ne relacionats?

9. En el primer episodi es conta un origen mitològic del panteó iber. Algunes d'estes divinitats et poden ser familiars si has llegit la saga literària *Aitana Torrent*, com Malac o Adaegina. Però, a banda, també es parla dels Orbes, aquelles 9 esferes mítiques que, si s'ajunten, amb l'oportuna clau, poden acomplir qualsevol desig... Coneixes altres objectes màgics de la literatura o la ficció que puguen recordar-te a estes relíquies sagrades i poderoses?

Durant la lectura

Després de l'episodi 11!

10. Tyrik descriu amb amor i enyor Ilercavònia com la terra que brolla al voltant del Gran Riu, l'Iber, l'Ebre. També es parla del Riu Blanc, el Turi, l'actual Túria. Com déiem abans, la toponímia, la hidronímia, o la potamonímia, ens han permés deconstruir l'etimologia dels nostres paratges, arribant a entendre'ls com els podien entendre els nostres avantpassats. Si hagueres de posar un nom des de zero als paratges del teu entorn, quin nom els donaries? Sigues descriptiu però original, potser et sorprendràs amb els resultats.

11. Nauiba és un personatge misteriós però apassionant. Sabem ben poc del seu passat, el que s'atreuix a contar quan agarra confiança. D'acord amb les premisses bàsiques que explica, series capaç d'escriure un relat d'origen de Nauiba d'Edeta que no contradiga el que sabem? Et convida a provar! Tens plena llibertat per a explorar els escenaris i diàlegs que cregues oportuns. Escriu i fes teu el personatge!

12. Tyrik demostra tindre sabers astrals avançats, coneixements que moltes vegades nosaltres hem perdut. Quan parla de Iunstir fa referència al planeta Venus, el tercer objecte més brillant del cel, només per darrere del sol i la lluna. Cada cultura mediterrània del passat ha adorat l'estrela i l'ha vista amb una consciència de demiürg. Potser el primer cas que coneixem –i del qual deriven Ishtar, Iunstir, Astarté, Afrodita o Venus– és Inanna. Investiga-la. Qui és? Què representa? Quins en són els seus mites?

Durant la lectura

Després de l'episodi 21!

13. Un nou personatge s'ha unit a l'aventura i s'ha convertit en una peça imprescindible del trio protagonista: la nàiada Urke. Com hem vist abans, el seu nom ve directament d'*ur*, aigua en iber. Però, a més, estem parlant de tota una dona d'aigua! En *Aitana Torrent* n'hem vist unes quantes: Egle, Amira... Però ara et toca a tu: quantes espècies de dones d'aigua coneixes? Pots contar-ne alguna llegenda? Pregunta a casa o investiga pel teu compte.

14. Tyrika, Urso, Orleyl, Arse, Edeta, Kelin, Saiti, Ibi, Iliki, Leukant... T'agradaria saber més d'elles? De com podria haver sigut viure en este poblacions iberes? Assabenteu-vos de visites guiades i esdeveniments, parleu amb els pares i els profes i organitzeu una excursió a algun dels nombrosos jaciments que hi ha en la nostra terra! Sé de bona mà que el Puntal dels Llops d'Olocau, Kelin a Cabdet de les Fonts, la Bastida de les Alcusses a Moixent, la Moleta del Remei d'Alcanar o el Puig de la Nau a Benicarló són visites imprescindibles! Adquiriu alguna de les Caixetes del Temps d'Aur-Art, vos encantaran! I no perdeu l'ocasió de visitar els museus arqueològics, com el de Sagunt!

15. Per últim, Siskelu és una autèntica sacerdotessa edetana: coneix els mites, coneix la terra, coneix la gent i coneix les arts. Fixa't en el seu vestuari... A què et recorda? Quina relació penses que hi pot haver? Passa només amb el vestuari femení? Investiga sobre la indumentària tradicional de les nostres terres, i quines poden ser les seues arrels o influències... Trobes cap poble actual que tinga vestuaris pareguts?

Després de la lectura

16. Les ressenyes literàries no són resums d'una novel·la, sinó més prompte una opinió personal i fonamentada d'allò que t'ha paregut o t'ha fet sentir una lectura. En la ressenya es destaquen els punts que més t'han agradat, però també els que podrien millorar.

Fes una ressenya de *Tyrik, el príncep d'Ilercavònia*, i conta què t'ha paregut, quin personatge t'ha agradat més, quins paratges t'hauria agradat visitar, quin és el drama que mou a Tyrik, i si penses que és una lectura recomanable o no.

17. Horus és un hipofalcó, una rara subespècie d'hipogrifó. Això ens indica que en l'univers de Tyrik també podríem trobar hipovoltors, hipomussols o, fins i tot, hipocòrvids. Ja has vist que es fan de voler... I si has llegit Harry Potter, potser et sona Buckbeak. Si tingueres l'ocasió de domar-ne un, de quina espècie voldries que fora? Quin nom mitològic li posaries, i per què?
18. Has llegit *Aitana Torrent*? En cas que ho hages fet, quins són els punts de connexió que hi trobes? Si et fixes, encara que siguin històries independents, tant la d'Aitana com la de Tyrik succeeixen en el mateix univers! Quines altres connexions t'agradaria descobrir en un futur? Quines localitzacions voldries que visitaren els protagonistes?
19. Volen fer la pel·lícula de *Tyrik, el Príncep d'Illercavònia*: quin seria el teu càsting per a Tyrik, Nauiba, Urke, Sofonisba...? Quines pel·lícules t'agradaria que els productors tingueren de referència?
20. Imagina que volen fer un videojoc! Quin estil creus que encaixa més amb una història com la de Tyrik? Quins videojocs creus que s'haurien d'agafar com a referència? Jo, per exemple, m'imagino un RPG com els *The Legend of Zelda*, o un plataformes d'acció i aventures amb tocs *Metroidvania*, estil els *Prince of Persia* d'inicis dels 2000! Però, i tu? Imagina'l i detalla-ho bona cosa!
21. Un joc: imprimix el mapa del principi, busca fotos de tots els llocs que apareixen en la novel·la, imprimix-les, retalla-les i aplega-les on toques. Això t'ajudarà a visualitzar tots els escenaris, a imaginar com podrien haver sigut, i d'eixa manera la recordaràs molt millor!

22. Tria una escena del llibre. La que més t'agrada. La tens? Perfecte.

Per grups, adapteu-ne el guió, escenifiqueu-lo i representeu-lo.

Assigneu-vos els papers al vostre criteri, plantegeu l'escenari com vullgueu, teniu plena llibertat fins i tot per a escriure escenes noves o modificar les existents, com també per a elaborar vestuari o *atrezzo*. El teatre no és només un plaer per als sentits com a espectador, sinó tot un art que et permet posar-te en qualsevol cos, ment o situació. No debades, els grecs en construïen un en tots els seus temples; ells afirmaven que enfortix la ment, com el gimnàs enfortix el cos. I estem parlant dels pares de la filosofia, així que una miqueta sabrien... Avant!

23. Per últim, les nostres terres estan farcides de llegendes hereves d'este imaginari tan peculiar que van tindre els ibers: esfinxs d'Agost, grifons contestans (o edetans, perquè el d'ací baix estava en Arse!) que han derivat en Quarantamaules, Marrakos, Butonis... Tots estos sers eren vistos pels ibers com a *psicopomps*: guies espirituals en el trànsit a l'altra vida, com ho serien els àngels. En un exercici d'autèntica investigació i mitologia comparada, series capaç d'explicar quins són els *psicopomps* d'altres pobles antics com, per exemple, els vikings? Com viuen la cultura de la mort a Mèxic, o quins són els espantacriatures del Japó? I, en el seu cas, quin és el romanent que han deixat en la nostra cultura i les nostres festivitats?

